

8 november 2020

DE VEELZEGGENDE GIFT VAN EEN ARME VROUW

Bijbellesing: Markus 12, vers 38 t/m 13, vers 2

Jezus zat bij de tempel, vertelt Markus. Tegenover de schatkist. Of misschien was het ook wel een schatkamer. Jezus zat tegenover die ruimte, waarin rijke voorbijgangers veel geld naar binnen gooiden als donatie. Tussen al die rijke mensen zag Jezus een weduwe die twee kleine muntjes naar binnen gooide. Jezus brengt dat gelijk in in Zijn onderwijs in, als een voorbeeld uit de praktijk: 'Die vrouw, die weduwe, geeft veel meer dan die rijke mensen', zo vertelt Jezus. Want die rijke mensen geven uit hun overvloed. Een fooi. Misschien wel een enorm bedrag, maar toch gaf die vrouw meer, want die vrouw gaf vanuit haar schaarste. Ze gaf haar hele levensonderhoud. Het was niet veel. Een kwadrant. Een gemiddelde werkmans verdiende in die tijd 64 kwadranten per dag. Ze gaf dus bijna niets. Maar het was wel alles wat zij had.

De vergelijking die Jezus maakt, is volgens mij wel helder: die kwadrant, alles wat deze vrouw op dit moment had, is van veel meer betekenis dan de fooi van de rijke mensen, die met volle portemonnee even een paar briefjes lieten wapperen. Ik hoef dit niet verder uit te leggen. Maar wat is nu hier de betekenis van?

We moeten niet te snel gaan uitleggen, of toepassen, want daarvoor weten wij te weinig van deze vrouw. Waarom gooide zij die muntjes de schatkamer van de tempel in, als zij zo bijzonder weinig had en niets meer voor zichzelf overhield? Was het uit pure liefde voor God? Een gave, gegeven met haar hele hart? Omdat zij Gods woning onder de mensen zo lief had? Of deed zij het uit verplichting? Misschien wel uit angst, want je kon toch niet zomaar de tempel inlopen zonder iets te geven... Ik weet bijvoorbeeld ook van gemeenteleden die zich schamen als zij de acceptgiro van de kerk niet kunnen betalen. Of dacht deze vrouw misschien hierdoor in de gunst te kunnen komen bij God en gezegend te worden? In het boek Spreuken staat bijvoorbeeld de spreuk (3,9) 'Vereer God met je bezit, met de eerstelingen van heel je opbrengst, dan zullen je schuren gevuld worden met overvloed...'. Ik wil het mooie wat deze vrouw hier doet niet minder mooi maken, maar misschien hebben wij dit eenvoudige Bijbelverhaal in de loop der tijd wel al te veel ingekleurd met mooie, nastrevenswaardige intenties van deze vrouw, die ook wij eigenlijk zouden moeten hebben.

Laten wij eens kijken naar wat hiervoor is gebeurd... Jezus was met Zijn leerlingen midden in een les, toen deze vrouw opeens Zijn lesruimte binnenwandelde. Jezus was Zijn leerlingen aan het vertellen over de Schriftgeleerden, over de theologen van die tijd. Misschien waren dat Farizeeërs, of Sadduceërs, in ieder geval: het waren degenen die veel Bijbelkennis hadden en druk bezig waren met het bestuderen van de Thora (de Joodse Bijbel). Jezus *waarschuwde* Zijn leerlingen voor deze Schriftgeleerden. Want ze mocht dan wel een schat aan Bijbelkennis hebben en ze waren geleerd en welbespraakt – imponerend! - maar wat vormden zij een bijzonder slecht voorbeeld voor de mensen! Ze liepen rond in kostbare gewaden – 'kleren maken de man' - ze hielden ervan om op de voornaamste plekken te zitten in de kerk en tijdens andere samenkomsten naar voren geleid te worden, maar ondertussen 'verslinden zij de huizen van de weduwen', zei Jezus. De huizen van de weduwen verslinden..., ja zij teerden het kleine bezit van de weduwen,

waardoor hun bezit vervolgens nog meer inteerde. We weten niet precies, waarop Jezus doelde, maar misschien was Jezus' kritiek wel gericht op dat die Schriftgeleerden bij die weduwen op bezoek gingen, maar zich daarbij uitermate goed van hun gastvrijheid lieten bedienen. Of misschien regelden deze wijze Schriftgeleerden ook wel bepaalde zaken voor de kwetsbare weduwen, maar rekenden wel flink hun traktement. Wat Jezus precies zag gebeuren, dat weet ik niet. Maar beeldt u zich eens in dat u bij Jezus op het tempelplein zat... Daar bij die prachtige tempel, Gods heiligdom. Het huis van Mijn Vader, zo zou Jezus gezegd hebben. En terwijl je daar zit, zie je mensen naar God gaan, om te bidden, om te zingen, om te loven... hoe mooi kan het zijn? Royale giften werden gegeven als offer voor God...

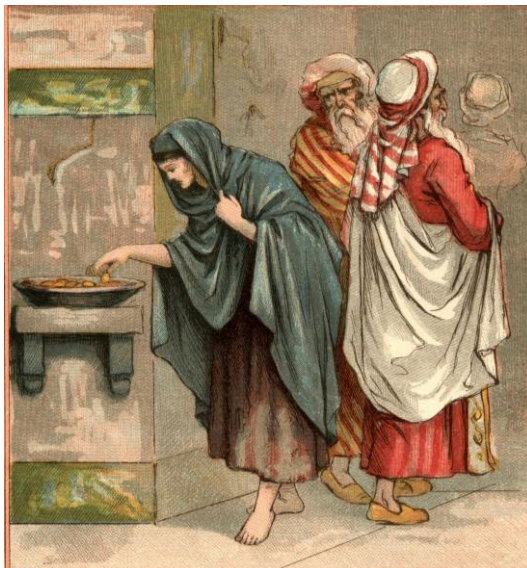
Maar ruik je dat? ... Wat stinkt dat geld... Het geld stinkt naar eerzucht, naar verwandheid van die mensen in die lange gewaden als 'de gulle gevers' langs schrijden. Het geld in dat collecteblok stonk ook naar onrecht, uitbuiting van de armen, want al die arme mensen op en rond het tempelplein zoals die weduwe blijven arm en die rijken werden steeds rijker. Zeg nu zelf: hoe kan het dat hier op het tempelplein, op enkele meters van Gods heiligdom arme vrouwen rondlopen die hun laatste centjes weggeven... en dat rijke mensen in een kostbaar gewaad en met een vroom gelaat zomaar aan die arme mensen voorbij lopen? Ja, de pelgrims waren mogelijk verbluft door het prachtige tempelcomplex... al die gebouwen, al dat goud... en dat allemaal voor God! Eén God, één volk, God met ons!... Maar Jezus zag

te midden van al die rijkdom en al die prachtige woorden die werden uitgesproken en gezongen, een arme weduwe lopen die twee muntjes op die stinkende hoop geld gooide. Haar huis was bijna helemaal opgegeten door die biddende en zingende Schriftgeleerden daar op het tempelplein. En wat zij nog over had, dat gaf zij als offer voor God.

Jezus werd niet geraakt door het imposante tempelcomplex, gefinancierd door al die rijke mensen, maar door die arme weduwe die daar tussen die mensenmassa in liep. *Jezus keek met heel andere ogen dan de anderen*. Jezus zag hier dicht bij het huis van Zijn Vader *die arme weduwe* lopen.

Jezus leert ons met andere ogen te kijken. Omdat het in Gods Koninkrijk om totaal andere dingen gaat, dan in onze dagelijkse werkelijkheid. Ik hoop daarom dat u en ik ook niet te veel onder de indruk zullen zijn van die dingen die zo groots en imposant zijn in onze tijd. Er is zoveel wat je aandacht trekt, wat je raakt, wat je meeneemt. De Amerikaanse verkiezingen. Of de economische cijfers. De modegrillen. De hedendaagse succesfactoren. Een gezond lichaam en een interessant leven, helemaal op je eigen behoeften afgestemd. We worden zo meegenomen door de verhalen op social media, door reclame, door nieuwsberichten, door wat wij bij de ander zien. Maar Jezus zag door al die dingen heen een kwetsbare vrouw. Niets opzienbarends. Niets te bieden. Maar voor Hem zo kostbaar. Jezus leert ons met andere ogen te kijken. In Gods Koninkrijk wordt heel onze dagelijkse werkelijkheid op de kop gegooid. In Gods Koninkrijk zijn laatsten de eersten en eersten de laatsten. Hooggeplaatsten krijgen een nederige positie toegewezen en laaggeplaatsten worden verhoogd. Niet de meerderheid geldt, maar de minderheid telt. Niet de massa, maar de enkeling. Niet het resultaat, maar de mens achter de cijfers.

Dat vraagt steeds om een omdenken, als je vanuit de kerk morgen weer de wereld instapt. Maar eigenlijk vraagt het in de kerk ook al steeds een omdenken, de kerk is wat dat betreft een oefenplaats: het gaat hier niet om de massa. Het gaat hier niet om wat de meerderheid ervan vindt. Hier gelden andere regels. Het gaat hier om *die ander*. Die ander die misschien nauwelijks een stem heeft, nauwelijks stem geeft, hier telt zijn of haar stem.

In de kerk gelden de regels van het Koninkrijk van God. Het draait hier dan ook niet om efficiency, hoewel ik blij ben met kundige kerkrentmeesters die verstandige besluiten nemen. Maar hier gaat het niet om efficiency. Wij steken hier in de kerk energie en tijd in de enkeling. Hoe vaak krijg ik als pastor niet te horen 'maar er zijn nog veel meer mensen in de gemeente die bezoek nodig hebben toch?' Ja, maar het gaat in de gemeente niet om het meer, het gaat God niet om die vele anderen, maar om jou. In de kerk draait het namelijk niet om efficiency en resultaat. Wij gebruiken ons geld voor diaconale projecten die een bodemloze put lijken te zijn. Stille armoede bijvoorbeeld, een project zonder einde en zonder zichtbaar resultaat, want bijna niemand van ons weet waar al die voedselpakketten naar toe gaan. ... Maar ook het missionaire werk. Wij sporten met jongeren op het sportveld, wetend dat zij na een leuke sportweek weer in dezelfde misère belanden. Het lost niets op! En toch doen wij het! ... *In Gods Koninkrijk leren wij namelijk met andere ogen te kijken.* Niet naar rijkdom en resultaat. Maar naar een arme weduwe die maatschappelijk gezien van weinig betekenis is en niets heeft bij te dragen. Wij leren naar elkaar om te zien in al onze kwetsbaarheid en met al onze beperkte mogelijkheden. En wij zullen op de brès staan voor al diegenen die door de huidige machtsstructuren arm blijven in ons land. Wij staan als kerk op de bres voor hen waarvan de huizen worden opgegeten door de rijken van deze wereld, ja misschien wel door onszelf.

In Gods Koninkrijk leer je niet alleen op een andere manier kijken, maar ook op een andere manier rekenen. Het gaat namelijk niet om *tellen* maar om *waarderen*. Jezus telde niet die muntjes van die arme weduwe, maar Jezus sprak Zijn waardering uit. Hij kende die gift van de weduwe ongekende waarde toe. In Gods Koninkrijk, in Gods nabijheid wordt namelijk niet geteld, maar gewaardeerd. Waarde toegekend. Wat mooi om ons op het terrein van de kerk, daarin te oefenen. Te waarderen. Waarde toe te kennen. Waarderend te spreken. We zijn als Nederlanders uiterst goed bedreven om uit te spreken wat wij missen en wat wij jammer vinden. Wat anders zou kunnen. Wat *wij* nodig hebben. Waarin de ander in gebreke blijft. Waarin die ander toch wel heel anders is dan wij. Maar zouden wij ook nog op een andere manier kunnen spreken over die twee toegeworpen muntjes, waar wij het misschien mee moeten doen? Zouden wij de dingen ook anders kunnen waarderen?

In Gods Koninkrijk wordt niet geteld, maar gewaardeerd. Het kleine is veel. Een nietsbetekenende bijdrage is van onschatbare waarde. Kostenposten zijn goudmijnen. Tijdrovende, afhankelijke mensen zijn tot een rijke zegen en vreugde.

Is het niet riskant om zo in het dagelijks leven te staan? Onverstandig? Ja, het gaat je wel wat kosten waarschijnlijk. Maar mocht je het echt te spannend vinden..., weet dat God uit het kleine en nietige iets groots tot stand brengen. Van een groepje van 300 soldaten, een Gideonsbende, maakte God een onverslaanbaar leger. Van de vijf broden en twee vissen van een jongetje maakte Jezus een rijke maaltijd. Uit een groep van twaalf discipelen deed de Geest een wereldwijde zendingsbeweging ontstaan. In het Koninkrijk van God gaat echt alles anders. Omdat God zo totaal anders is. Zijn manier van werken staat zo haaks op onze efficiënte, berekenende manier van denken en doen..., Zijn Goddelijke manieren zijn zo verrassend ruim, overvloedig en genadig.

Maar wat mijn nu opviel, is dat Jezus niet op die vrouw afstapt om te zeggen: 'je hoeft niets te geven hoor! Je bent al zo arm.' Nee, Jezus ziet het gebeuren dat die vrouw alles weggeeft en Hij grijpt niet in. Dat heeft volgens mij wel wat te zeggen... Jezus neemt dus niet onze verantwoordelijkheid over. U en ik hebben dus echt een verantwoordelijkheid. Naar God toe. Naar elkaar toe. Naar het gemeente-zijn toe. Het doet ertoe, hoe betrekkelijk en weinigzeggend onze inbreng ook misschien lijkt te zijn in onze ogen of in de ogen van anderen. En Jezus laat ons ook de kosten van onze verantwoordelijkheid dragen. Jezus neemt niet onze verantwoordelijkheid over, of neemt de gevolgen ervan snel weg. ... Wij moeten elkaar dus

ook niet passief maken en elkaars verantwoordelijkheid uit handen nemen.

Nog even een laatste keer kijken naar die vrouw...: ik denk dat het ook Jezus raakte dat deze vrouw *alles* gaf, wat zij had. Want dat is precies het kenmerk van een volgeling van Jezus. In Gods Koninkrijk, in Gods nieuwe wereld komt het erop aan om alles van jezelf voor God te geven. Niet alleen deze arme weduwe, maar ook haar tegenbeeld, de rijke jongeling, ook die werd door Jezus zelfs opgedragen om alles weg te geven. Want - dat is de wet van het Koninkrijk van God: als uw en mijn leven van Christus zijn, dan is niets meer van onszelf.

Om deel uit te mogen maken van Gods nieuwe wereld, Gods nieuwe Koninkrijk komt het erop aan om onszelf, met al onze vragen, wonden en zonden, aan Jezus te geven. Om onszelf te verliezen. Om jouw hele leven los te laten... en om Jezus jouw leven te laten herstellen, verbinden, verzoenen, nieuw te maken. Voor ons komt het erop aan om jezelf te verliezen. Al je waardigheid en willen en moeten aan de kant te zetten. En je aan Hem te geven. Om daardoor voor eeuwig met Hem en door Hem te mogen leven.

Als je jouw leven aan Jezus hebt gegeven, overgeven, dan is dus niets meer van jouzelf. Vanaf dat moment worden jouw idealen afgestemd op Zijn beleid, Zijn plan met deze wereld. En de planning van je leven wordt vanaf dat moment gevuld door Zijn agenda. Uw huis wordt opgeëist om Zijn gastvrije herberg te zijn, tot zegen van anderen. Jouw geld wordt ingezet voor Zijn lange termijn investeringen. Jouw woorden worden gevuld met Zijn gedachten. Alles van Hem en voor Hem. Je houdt niet eens twee kleine muntjes voor jezelf over.

Durf u het aan om zo in het leven te staan? Durf jij zo voor Jezus en met Jezus te gaan?

Je houdt misschien niets meer over, maar je heb een geweldige rijkdom ontvangen. ... Je bent je leven niet meer zeker, maar je mag het eeuwige leven leven. ... Je zult verliezen lijden, maar winst behalen. ... Op het tempelplein kan je nog onder de voet gelopen en beschadigd worden, maar weet: je bent door Jezus gezien.

In Gods Koninkrijk, waar mensen voortaan hun leven als Jezus' eigendom zien, wordt alles omgedraaid. Wat zou het mooi zijn, als wij zo als gemeente in deze wereld zouden staan. Als een stukje van Gods Koninkrijk... nu nog stukwerk en onaf... maar een klein stukje Koninkrijk wat verwijst naar Zijn heerlijk, toekomstige Rijk.

Ik sluit af met nog één gedachte:

Het is wrang, maar die tempel, waar al die donaties voor waren bedoeld, zou niet lang na Jezus' woorden worden verwoest. 'Er zal niet een steen op die andere steen gelaten worden.', zo vertelde Jezus. Dus ook die bijdrage van die weduwe, heel haar levensonderhoud, zal straks in rook opgaan. In 70 na Christus zal letterlijk de tempel in rook opgaan. ... Al onze investeringen, inzet... het is maar zo betrekkelijk.

Maar daarom wijst Jezus naar Zichzelf. 'Breek de tempel af en Ik zal hem binnen na drie dagen weer opbouwen', zo zei Jezus op een ander moment (Johannes 2:19). Maar Jezus bedoelde niet het gebouw. Hij verwees naar Zijn eigen lichaam, zo vertelt de evangelist Johannes erbij. Jezus zal ook afgebroken worden. Gedood worden. Maar na drie dagen opstaan. Dat hopen wij volgende week met het heilig Avondmaal te gedenken. Wij herdenken hoe Jezus Zijn lichaam en ziel heeft gegeven, hoe Hij de tempel van Zijn lichaam voor ons heeft laten afbreken. Hoe Hij werkelijk alles voor ons heeft gegeven. Maar Zijn tempel zal weer opgebouwd worden. In Zijn sterven is ons eeuwige leven te vinden.

Geef daarom maar alles van jezelf, zelfs je laatste muntjes aan Hem. 'Neem mijn leven, laat het Heer toegewijd zijn aan Uw eer!' Want in Hem mag je alles ontvangen: eeuwige rijkdom, leven in Gods nabijheid, leven vanuit Zijn opofferende liefde en eeuwige trouw. Want Hij heeft alles voor jou en voor u gegeven.